Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (πρώτο τμήμα)

της 26ης Ιανουαρίου 2017*

«Αίτηση αναίρεσης — Συμπράξεις — Βελγική, γερμανική, γαλλική, ιταλική, ολλανδική και αυστριακή αγορά ειδών υγιεινής για μπάνια — Συντονισμός στις αυξήσεις τιμών και ανταλλαγή εμπορικώς ευαίσθητων πληροφοριών — Κανονισμός (ΕΚ) 1/2003 — Άρθρο 23, παράγραφος 2 — Ανώτατο όριο του 10 % του κύκλου εργασιών — Κατευθυντήριες γραμμές για τον υπολογισμό των προστίμων του 2006 — Υποχρέωση αιτιολόγησης — Αρχή της ίσης μεταχείρισης — Άσκηση της πλήρους δικαιοδοσίας»

Στην υπόθεση C-637/13 P,

με αντικείμενο αίτηση αναίρεσης δυνάμει του άρθρου 56 του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που ασκήθηκε στις 27 Νοεμβρίου 2013,

Laufen Austria AG, με έδρα το Wilhelmsburg (Αυστρία), εκπροσωπούμενη από την E. Navarro Varona, abogada,

αναιρεσείουσα,

όπου ο έτερος διάδικος είναι η

Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από την F. Castilla Contreras καθώς και από τους F. Castillo de la Torre και F. Jimeno Fernández, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

καθής πρωτοδίκως,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πρώτο τμήμα),

συγκείμενο από τους A. Tizzano, αντιπρόεδρο του Δικαστηρίου, προεδρεύοντα του πρώτου τμήματος, M. Berger, E. Levits, S. Rodin (εισηγητή) και F. Biltgen, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: M. Wathelet

γραμματέας: K. Malacek, διοικητικός υπάλληλος,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 10ης Σεπτεμβρίου 2015,

κατόπιν της απόφασης που έλαβε, αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα, να εκδικάσει την υπόθεση χωρίς ανάπτυξη προτάσεων,

εκδίδει την ακόλουθη

* * Γλώσσα διαδικασίας: η ισπανική.

Απόφαση

1 Με την αίτηση αναίρεσης, η Laufen Austria AG ζητεί την αναίρεση της απόφασης του Γενικού Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης της 16ης Σεπτεμβρίου 2013, Laufen Austria κατά Επιτροπής (Τ-411/10,στο εξής: αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, EU:T:2013:443), με την οποία απορρίφθηκε η προσφυγή της με αίτημα την ακύρωση, ως προς αυτή, της απόφασης C(2010) 4185 τελικό της Επιτροπής, της 23ης Ιουνίου 2010, σχετικά με διαδικασία εφαρμογής του άρθρου 101 ΣΛΕΕ και του άρθρου 53 της Συμφωνίας ΕΟΧ (υπόθεση COMP/39092 – Εγκαταστάσεις λουτρών) (στο εξής: επίδικη απόφαση), ή, επικουρικώς, η μείωση του προστίμου που της επιβλήθηκε με την επίδικη απόφαση.

Το νομικό πλαίσιο

Ο κανονισμός (ΕΚ) 1/2003

2 Ο κανονισμός (ΕΚ) 1/2003 του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 2002, για την εφαρμογή των κανόνων ανταγωνισμού που προβλέπονται στα άρθρα [101] και [102 ΣΛΕΕ] (ΕΕ 2003, L 1, σ. 1), προβλέπει στο άρθρο 23, παράγραφος 2, τα εξής:

«Η Επιτροπή δύναται με απόφασή της να επιβάλει σε επιχειρήσεις και ενώσεις επιχειρήσεων πρόστιμα, σε περίπτωση που αυτές, εκ προθέσεως ή εξ αμελείας:

α) διαπράττουν παράβαση των διατάξεων του άρθρου [101] ή [102 ΣΛΕΕ] […]

[…]

Για καθεμία από τις επιχειρήσεις και ενώσεις επιχειρήσεων που συμμετείχαν στην παράβαση, το πρόστιμο δεν υπερβαίνει το 10 % του συνολικού κύκλου εργασιών κατά το προηγούμενο οικονομικό έτος.

[…]»

Οι κατευθυντήριες γραμμές του 2006

3 Κατά το σημείο 2 των κατευθυντήριων γραμμών για τη μέθοδο υπολογισμού των προστίμων που επιβάλλονται κατ' εφαρμογή του άρθρου 23, παράγραφος 2, [στοιχείο] α', του κανονισμού (ΕΚ) 1/2003 (ΕΕ 2006, C 210, σ. 2, στο εξής: κατευθυντήριες γραμμές του 2006), «η Επιτροπή οφείλει να λαμβάνει υπόψη της τη διάρκεια και τη σοβαρότητα της παράβασης» και «το επιβαλλόμενο πρόστιμο δεν πρέπει να υπερβαίνει τα όρια που προβλέπονται στο άρθρο 23 παράγραφος 2, δεύτερο και τρίτο εδάφιο, του [κανονισμού 1/2003]».

4 Το σημείο 13 των κατευθυντήριων γραμμών έχει ως εξής:

«Για τον καθορισμό του βασικού ποσού του προστίμου, η Επιτροπή θα χρησιμοποιεί την αξία των πωλήσεων των προϊόντων ή υπηρεσιών που πραγματοποιήθηκαν από την επιχείρηση, με τις οποίες η παράβαση σχετίζεται άμεσα ή έμμεσα […], στον σχετικό γεωγραφικό χώρο εντός του [Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (ΕΟΧ)]. Η Επιτροπή θα χρησιμοποιεί κατά κανόνα τις πωλήσεις της επιχείρησης κατά τη διάρκεια του τελευταίου πλήρους οικονομικού έτους της συμμετοχής της στην παράβαση.»

5 Το σημείο 20 των εν λόγω κατευθυντήριων γραμμών έχει ως εξής:

«Η εκτίμηση της σοβαρότητας θα γίνεται κατά περίπτωση για κάθε είδος παράβασης, λαμβάνοντας υπόψη όλες τις σχετικές συνθήκες της υπόθεσης.»

6 Το σημείο 21 των κατευθυντήριων αυτών γραμμών προβλέπει:

«Κατά γενικό κανόνα, το ποσοστό επί της αξίας των πωλήσεων που θα λαμβάνεται υπόψη θα μπορεί να ανέλθει έως το 30 % της αξίας των πωλήσεων.»

7 Κατά το σημείο 22 των κατευθυντήριων γραμμών του 2006:

«Για να αποφασιστεί εάν το ποσοστό της αξίας των πωλήσεων, το οποίο θα λαμβάνεται υπόψη σε μια συγκεκριμένη υπόθεση θα πρέπει να είναι χαμηλά ή υψηλά στην κλίμακα αυτή, η Επιτροπή θα συνεκτιμά διάφορους παράγοντες, όπως το είδος της παράβασης, το συνολικό μερίδιο αγοράς όλων των εμπλεκόμενων επιχειρήσεων, τη γεωγραφική έκταση της παράβασης και το εάν η παράνομη συμπεριφορά έχει εκδηλωθεί στην πράξη ή όχι.»

8 Το σημείο 23 των εν λόγω κατευθυντήριων γραμμών έχει ως εξής:

«Οι οριζόντιες συμφωνίες καθορισμού τιμών, κατανομής αγορών και περιορισμού της παραγωγής, που είναι κατά κανόνα μυστικές, είναι, από την ίδια τη φύση τους, μεταξύ των πλέον επιζήμιων περιορισμών του ανταγωνισμού. Ως ζήτημα πολιτικής θα τιμωρούνται με βαριά πρόστιμα. Κατά συνέπεια, το ποσοστό της αξίας των πωλήσεων που θα λαμβάνεται υπόψη για τέτοιου είδους παραβάσεις κατά κανόνα θα ορίζεται στα υψηλότερα όρια της παραπάνω κλίμακας.»

9 Το σημείο 25 των κατευθυντήριων αυτών γραμμών έχει ως εξής:

«Επιπρόσθετα, ανεξαρτήτως της διάρκειας της συμμετοχής μιας επιχείρησης στην παράβαση, η Επιτροπή θα περιλαμβάνει στο βασικό ποσό ένα ποσό που θα κυμαίνεται μεταξύ 15 % και 25 % της αξίας των πωλήσεων όπως αυτή ορίζεται παραπάνω στην Ενότητα Α, προκειμένου να αποτρέπονται οι επιχειρήσεις και από το να εισέρχονται απλώς σε οριζόντιες συμφωνίες καθορισμού των τιμών, κατανομής της αγοράς και περιορισμού της παραγωγής. Η Επιτροπή θα μπορεί επίσης να επιβάλει ένα τέτοιο επιπρόσθετο ποσό και σε περιπτώσεις άλλων παραβάσεων. Για τον καθορισμό του ποσοστού επί της αξίας των πωλήσεων που θα ληφθεί υπόψη σε μια συγκεκριμένη περίπτωση, η Επιτροπή θα λαμβάνει υπόψη της διάφορους παράγοντες και ιδίως εκείνους που προβλέπονται στο σημείο 22.»

10 Κατά το σημείο 29 των κατευθυντήριων γραμμών:

«Το βασικό ποσό του προστίμου θα μπορεί να μειωθεί όταν η Επιτροπή θα διαπιστώνει την ύπαρξη ελαφρυντικών περιστάσεων, όπως:

— όταν η εμπλεκόμενη επιχείρηση αποδεικνύει ότι έπαυσε την παράβαση αμέσως μετά την πρώτη παρέμβαση της Επιτροπής. Αυτό δεν θα εφαρμόζεται στις μυστικές συμφωνίες ή πρακτικές (ιδίως στην περίπτωση καρτέλ)·

— όταν η επιχείρηση αποδεικνύει ότι η παράβαση διαπράχθηκε από αμέλεια·

— όταν η επιχείρηση αποδεικνύει ότι η συμμετοχή της στην παράβαση είναι ιδιαίτερα περιορισμένη και, κατά συνέπεια ότι, κατά τη διάρκεια της περιόδου κατά την οποία συμμετείχε στην παράνομη συμφωνία, απείχε κατ' ουσία από την εφαρμογή αυτής, ακολουθώντας ανταγωνιστική συμπεριφορά στην αγορά· το γεγονός ότι μια επιχείρηση συμμετείχε σε παράβαση για μικρότερη διάρκεια από τις λοιπές επιχειρήσεις δεν θα θεωρείται ελαφρυντική περίσταση, καθώς η περίσταση αυτή ήδη θα έχει ληφθεί υπόψη κατά τον καθορισμό του βασικού ποσού·

— όταν η εμπλεκόμενη επιχείρηση συνεργάστηκε αποτελεσματικά με την Επιτροπή, πέραν του πεδίου εφαρμογής της Ανακοίνωσης περί Επιείκειας και πέραν των νόμιμων υποχρεώσεών της να συνεργαστεί·

— όταν η αντιανταγωνιστική συμπεριφορά επετράπη ή ενθαρρύνθηκε από τις δημόσιες αρχές ή με νομοθετικά μέτρα. […]»

Το ιστορικό της διαφοράς και η επίδικη απόφαση

11 Το ιστορικό της διαφοράς εκτίθεται στις σκέψεις 1 έως 27 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης και μπορεί να συνοψισθεί ως εξής.

12 Κατά τον χρόνο των περιστατικών που στοιχειοθετούν τη διαπιστωθείσα παράβαση, η Laufen Austria κατασκεύαζε κεραμικά μπάνιου, τα οποία έφεραν τα δικά της σήματα και τα οποία εμπορευόταν μαζί με προϊόντα των ανταγωνιστών της. Πραγματοποιούσε τις πωλήσεις της στην Αυστρία και σε μικρότερο βαθμό στη Γερμανία. Στις 29 Οκτωβρίου 1999, η Roca Sanitario SA, η μητρική εταιρία ομίλου εταιριών που δραστηριοποιούνται στον κλάδο των ειδών υγιεινής (στο εξής: όμιλος Roca), εξαγόρασε τον όμιλο επικεφαλής του οποίου ήταν η ελβετική εταιρία Keramik Holding AG, η οποία κατείχε μεταξύ άλλων το σύνολο του κεφαλαίου της Laufen Austria.

13 Στις 15 Ιουλίου 2004 η Masco Corp. και οι θυγατρικές της, μεταξύ των οποίων καταλέγεται η Hansgrohe AG, που κατασκευάζει βρύσες μπάνιου, και η Hüppe GmbH, που κατασκευάζει ντουζιέρες, ενημέρωσαν την Επιτροπή σχετικά με την ύπαρξη σύμπραξης στον τομέα των ειδών υγιεινής και ζήτησαν να μην τους επιβληθεί πρόστιμο, δυνάμει της ανακοίνωσης της Επιτροπής σχετικά με τη μη επιβολή και τη μείωση των προστίμων σε περιπτώσεις συμπράξεων (καρτέλ) (ΕΕ 2002, C 45, σ. 3, στο εξής: ανακοίνωση περί συνεργασίας του 2002), ή, τουλάχιστον, να τους επιβληθεί μειωμένο πρόστιμο.

14 Στις 9 και 10 Νοεμβρίου 2004, η Επιτροπή πραγματοποίησε αιφνίδιους ελέγχους στις εγκαταστάσεις διαφόρων εταιριών και εθνικών επαγγελματικών ενώσεων που δραστηριοποιούνται στον τομέα των ειδών υγιεινής. Μετά την αποστολή, μεταξύ 15ης Νοεμβρίου 2005 και 16ης Μαΐου 2006, αιτήσεων παροχής πληροφοριών στις εν λόγω εταιρίες και ενώσεις, περιλαμβανομένων των Roca SARL (στο εξής: Roca) και Laufen Austria, η Επιτροπή εξέδωσε στις 26 Μαρτίου 2007 ανακοίνωση αιτιάσεων. Η ανακοίνωση αυτή κοινοποιήθηκε και στην αναιρεσείουσα.

15 Στις 17 Ιανουαρίου 2006, η Roca ζήτησε εξ ονόματός της και εξ ονόματος του ομίλου στον οποίον ανήκει η Laufen Austria, καθόσον είχε αναλάβει τις δραστηριότητες του ομίλου αυτού στη Γαλλία, απαλλαγή από το πρόστιμο βάσει της ανακοίνωσης περί συνεργασίας του 2002 ή, επικουρικώς, μείωση του προστίμου που επρόκειτο να της επιβληθεί.

16 Μετά από ακρόαση που διενεργήθηκε από τις 12 έως τις 14 Νοεμβρίου 2007, την αποστολή στις 9 Ιουλίου 2009 έκθεσης των πραγματικών περιστατικών και την αποστολή συμπληρωματικών αιτήσεων παροχής πληροφοριών μεταξύ άλλων και στην αναιρεσείουσα, η Επιτροπή εξέδωσε στις 23 Ιουνίου 2010 την επίδικη απόφαση, με την οποία διαπίστωσε παράβαση του άρθρου 101, παράγραφος 1, και του άρθρου 53 της Συμφωνίας για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο, της 2ας Μαΐου 1992 (ΕΕ 1994, L 1, σ. 3, στο εξής: Συμφωνία ΕΟΧ), στον κλάδο των ειδών υγιεινής. Η παράβαση αυτή, στην οποία μετείχαν 17 επιχειρήσεις, καλύπτει διάφορες χρονικές περιόδους από τις 16 Οκτωβρίου 1992 έως τις 9 Νοεμβρίου 2004 και έλαβε τη μορφή πλέγματος αντίθετων προς τον ανταγωνισμό συμφωνιών και εναρμονισμένων πρακτικών στο έδαφος του Βελγίου, της Γερμανίας, της Γαλλίας, της Ιταλίας, των Κάτω Χωρών και της Αυστρίας. Τα προϊόντα τα οποία αφορά η σύμπραξη είναι τα είδη υγιεινής που εμπίπτουν σε μία από τις τρεις ακόλουθες υποκατηγορίες προϊόντων, ήτοι βρύσες μπάνιου, ντουζιέρες και εξαρτήματά τους, και κεραμικά μπάνιου (στο εξής: οι τρεις υποκατηγορίες προϊόντων).

17 Η Επιτροπή διαπίστωσε, επίσης, την ύπαρξη εθνικών επαγγελματικών ενώσεων των οποίων τα μέλη δραστηριοποιούνταν και στις τρεις υποκατηγορίες προϊόντων, τις οποίες ονόμασε «συντονιστικά όργανα», εθνικών επαγγελματικών ενώσεων των οποίων τα μέλη δραστηριοποιούνταν σε τουλάχιστον δύο από τις τρεις αυτές υποκατηγορίες προϊόντων, τις οποίες ονόμασε «ενώσεις για περισσότερα

προϊόντα», καθώς και ενώσεων με εξειδικευμένο αντικείμενο, των οποίων τα μέλη δραστηριοποιούνταν σε μία μόνον από τις τρεις υποκατηγορίες προϊόντων. Τέλος, διαπίστωσε ότι υπήρχε μια κεντρική ομάδα επιχειρήσεων που μετείχαν στη σύμπραξη σε πλείονα κράτη μέλη και στο πλαίσιο συντονιστικών οργάνων και ενώσεων για περισσότερα προϊόντα.

18 Όσον αφορά τη συμμετοχή του ομίλου Roca στη διαπιστωθείσα παράβαση, η Επιτροπή εκτίμησε ότι ο όμιλος είχε λάβει γνώση της παράβασης όσον αφορά τις τρεις υποκατηγορίες προϊόντων. Ωστόσο, όσον αφορά τη γεωγραφική έκταση της σύμπραξης, η Επιτροπή εκτίμησε ότι ο όμιλος Roca δεν γνώριζε το σύνολο της σύμπραξης, αλλά ότι γνώριζε μόνο τις συμπαιγνιακές ενέργειες στη Γαλλία και στην Αυστρία.

19 Για τους λόγους αυτούς, η Επιτροπή διαπίστωσε, με το άρθρο 1, παράγραφος 3, της επίδικης απόφασης, ότι οι Laufen Austria, Roca Sanitario και Roca παρέβησαν το άρθρο 101 ΣΛΕΕ και το άρθρο 53 της Συμφωνίας ΕΟΧ μετέχοντας σε διαρκή συμφωνία ή σε εναρμονισμένες πρακτικές στον κλάδο των ειδών υγιεινής στη Γαλλία και στην Αυστρία.

20 Για τον υπολογισμό του ύψους του προστίμου για κάθε επιχείρηση, η Επιτροπή εφάρμοσε τις κατευθυντήριες γραμμές του 2006.

21 Η Επιτροπή καθόρισε, σε πρώτο στάδιο, το βασικό ποσό του προστίμου. Προς τούτο, διευκρίνισε ότι το ποσό αυτό καθορίστηκε, για κάθε επιχείρηση βάσει της αξίας των πωλήσεων ανά κράτος μέλος, πολλαπλασιαζόμενης επί τον αριθμό των ετών συμμετοχής στη διαπιστωθείσα παράβαση σε κάθε κράτος μέλος για την αντίστοιχη υποκατηγορία προϊόντων, ούτως ώστε να ληφθεί υπόψη το γεγονός ότι ορισμένες επιχειρήσεις δραστηριοποιούνται σε ορισμένα μόνο κράτη μέλη ή ότι οι δραστηριότητές τους αφορούν μία μόνον από τις τρεις υποκατηγορίες προϊόντων.

22 Μετά από αυτή τη διευκρίνιση, η Επιτροπή όρισε τον συντελεστή σοβαρότητας της διαπιστωθείσας παράβασης κατά την έννοια των σημείων 20 έως 23 των κατευθυντήριων γραμμών του 2006 (στο εξής: συντελεστής σοβαρότητας της παράβασης) στο 15 % επί της αξίας των πωλήσεων. Στο πλαίσιο αυτό, εφάρμοσε τέσσερα κριτήρια εκτίμησης της παράβασης, ήτοι το σύνολο των μεριδίων αγοράς, καθώς και τη φύση, τη γεωγραφική έκταση και την εφαρμογή της παράβασης.

23 Επιπλέον, η Επιτροπή καθόρισε τον συντελεστή βάσει της διάρκειας της διαπιστωθείσας παράβασης, ο οποίος έπρεπε να εφαρμοστεί επί του βασικού ποσού του προστίμου που ορίστηκε για την αναιρεσείουσα, βάσει των διατάξεων του σημείου 24 των κατευθυντήριων γραμμών του 2006, σε 10 για την αναιρεσείουσα, συντελεστή που αντιστοιχεί σε δεκαετή συμμετοχή στην παράβαση στην Αυστρία με αντικείμενο τα κεραμικά μπάνιου.

24 Τέλος, προς διασφάλιση του αποτρεπτικού αποτελέσματος της επίδικης απόφασης, βάσει των διατάξεων του σημείου 25 των κατευθυντήριων γραμμών του 2006 και κατ' εφαρμογήν των κριτηρίων εκτίμησης που παρατίθενται στη σκέψη 22 της παρούσας απόφασης, η Επιτροπή προσαύξησε το βασικό ποσό του προστίμου, εφαρμόζοντας επί της αξίας των πωλήσεων επιπρόσθετο συντελεστή (στο εξής: συντελεστής επιπρόσθετου ποσού) 15 %.

25 Κατ' αποτέλεσμα, όσον αφορά τον όμιλο Roca, το βασικό ποσό του προστίμου ορίστηκε σε 3 000 000 ευρώ για τις συμπαιγνιακές ενέργειες με αντικείμενο τις βρύσες μπάνιου στη γαλλική αγορά και σε 35 700 000 ευρώ για τις συμπαιγνιακές ενέργειες με αντικείμενο τα κεραμικά μπάνιου, εκ των οποίων 3 700 000 ευρώ αφορούσαν τη γαλλική αγορά και 32 000 000 ευρώ την αυστριακή αγορά.

26 Σε δεύτερο στάδιο, η Επιτροπή εξέτασε την ύπαρξη επιβαρυντικών ή ελαφρυντικών περιστάσεων ικανών να δικαιολογήσουν προσαρμογή του βασικού ποσού του προστίμου. Δεν δέχθηκε καμία επιβαρυντική ή ελαφρυντική περίσταση ως προς την προσφεύγουσα.

27 Σε τρίτο στάδιο, η Επιτροπή εφάρμοσε το ανώτατο όριο του 10 % του κύκλου εργασιών (στο εξής: ανώτατο όριο του 10 %), βάσει του άρθρου 23, παράγραφος 2, του κανονισμού 1/2003. Μετά την εφαρμογή του ορίου αυτού, το πρόστιμο για τον όμιλο Roca ορίστηκε σε 38 700 000 ευρώ.

28 Σε τέταρτο στάδιο, η Επιτροπή εκτίμησε ότι ο όμιλος Roca, στον οποίον ανήκει η αναιρεσείουσα, δεν δικαιούνταν μείωση του προστίμου βάσει της ανακοίνωσης περί συνεργασίας του 2002. Κατά την Επιτροπή, αφενός, οι προσκομισθείσες από τον όμιλο αποδείξεις δεν είχαν σημαντική πρόσθετη αποδεικτική αξία κατά την έννοια του σημείου 21 της ανακοίνωσης. Αφετέρου, ο εν λόγω όμιλος δεν είχε επιδείξει γνήσιο πνεύμα συνεργασίας κατά τη διοικητική διαδικασία.

29 Λαμβανομένων υπόψη των ανωτέρω εκτιμήσεων, η Επιτροπή διαπίστωσε, με το άρθρο 1, παράγραφος 3, της επίδικης απόφασης ότι η αναιρεσείουσα είχε παραβεί το άρθρο 101 ΣΛΕΕ και το άρθρο 53 της Συμφωνίας ΕΟΧ μετέχοντας, από τις 12 Οκτωβρίου 1994 έως τις 9 Νοεμβρίου 2004, σε διαρκή συμφωνία ή σε εναρμονισμένη πρακτική στον κλάδο των ειδών υγιεινής στη Γερμανία και στην Αυστρία.

30 Κατά το άρθρο 2, παράγραφος 4, της επίδικης απόφασης, η Επιτροπή επέβαλε στην αναιρεσείουσα πρόστιμο 32 000 000 ευρώ, εκ των οποίων τα 17 700 000 ευρώ αντιστοιχούν σε πρόστιμο επιβληθέν αλληλεγγύως και εις ολόκληρον με τη Roca Sanitario.

Η διαδικασία ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου και η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση

31 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου στις 8 Σεπτεμβρίου 2010, η Laufen Austria άσκησε προσφυγή με αίτημα την ακύρωση της επίδικης απόφασης ως προς αυτήν και, επικουρικώς, τη μείωση του προστίμου που της επιβλήθηκε.

32 Προς στήριξη του αιτήματος περί μερικής ακύρωσης της επίδικης απόφασης, η Laufen Austria προέβαλε έξι λόγους ακύρωσης. Ο πρώτος αφορούσε τον καταλογισμό ευθύνης για αντίθετες στον ανταγωνισμό ενέργειες οι οποίες προσάπτονται στη Roca Sanitario. Ο δεύτερος λόγος αφορούσε την εφαρμογή του ορίου του 10 %. Ο τρίτος λόγος σχετιζόταν με την εκτίμηση της Επιτροπής όσον αφορά τη σοβαρότητα της παράβασης την οποία διέπραξε η Laufen Austria. Ο τέταρτος λόγος αφορούσε παραβίαση των αρχών της αναλογικότητας και της ίσης μεταχείρισης, λόγω μη συνεκτίμησης, ως ελαφρυντικής περίστασης, του τρέχοντος οικονομικού πλαισίου της κρίσης. Ο πέμπτος λόγος αφορούσε τη μη συνεκτίμηση, ως ελαφρυντικής περίστασης, της πίεσης την οποίαν ασκούσαν οι χονδρέμποροι. Ο έκτος λόγος αφορούσε εσφαλμένη εφαρμογή της ανακοίνωσης περί συνεργασίας του 2002 και των κατευθυντήριων γραμμών του 2006.

33 Στο πλαίσιο του επικουρικού αιτήματος για μείωση του προστίμου, η Laufen Austria επικαλέστηκε το ότι η εμπλοκή της στη διαπιστωθείσα παράβαση ήταν πιο περιορισμένη από αυτή των λοιπών εμπλεκομένων, το ότι η συμμετοχή της στη διαπραχθείσα παράβαση ήταν ήσσονος σημασίας, σε σχέση με τη συμμετοχή των λοιπών εμπλεκόμενων, καθώς και το επίπεδο της συνεργασίας της με την Επιτροπή.

34 Με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε τους έξι λόγους ακύρωσης που είχε προβάλει η αναιρεσείουσα εν μέρει ως απαράδεκτους, εν μέρει ως αλυσιτελείς και εν μέρει ως αβάσιμους. Έκρινε ότι κανένα από τα στοιχεία που παρέθεσε η αναιρεσείουσα ούτε κανένας λόγος δημόσιας τάξης δικαιολογούσαν την άσκηση της πλήρους δικαιοδοσίας του προς μείωση του επιβληθέντος στην αναιρεσείουσα προστίμου.

35 Το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε την προσφυγή της Laufen Austria στο σύνολό της.

Αιτήματα των διαδίκων

36 Η Laufen Austria ζητεί από το Δικαστήριο:

— να αναιρέσει εν μέρει την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση,

— να μειώσει το ποσό του προστίμου που της επιβλήθηκε,

— να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.

37 Η Επιτροπή ζητεί από το Δικαστήριο:

— να απορρίψει την αίτηση αναίρεσης και

— να καταδικάσει τη Laufen Austria στα δικαστικά έξοδα.

Επί της αίτησης αναίρεσης

38 Προς στήριξη της αίτησης αναίρεσης, η αναιρεσείουσα προβάλλει δύο λόγους. Με τον πρώτο προβάλλεται ότι το Γενικό Δικαστήριο παρέβη την υποχρέωση αιτιολόγησης που υπέχει, ενώ παραβίασε και τις αρχές της εξατομίκευσης των ποινών, της προσωποπαγούς ευθύνης και της ίσης μεταχείρισης κατά την εφαρμογή του προβλεπόμενου από τον κανονισμό 1/2003 ανώτατου ορίου. Με τον δεύτερο λόγο προβάλλεται ότι το Γενικό Δικαστήριο παραβίασε τις αρχές της εξατομίκευσης της ποινής και της προσωποπαγούς ευθύνης, της αναλογικότητας, της ίσης μεταχείρισης και της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης και παρέβη την υποχρέωση αιτιολόγησης, καθώς απέρριψε το αίτημα μείωσης του βασικού ποσού του καταλογισθέντος στην αναιρεσείουσα προστίμου.

Επί του πρώτου αναιρετικού λόγου

Επιχειρήματα των διαδίκων

39 Με τον πρώτο αναιρετικό λόγο, η Laufen Austria υποστηρίζει, κατ' ουσίαν, ότι το Γενικό Δικαστήριο παρέβη την υποχρέωση αιτιολόγησης που υπέχει και παραβίασε τις αρχές της εξατομίκευσης των ποινών, της προσωποπαγούς ευθύνης και της ίσης μεταχείρισης, διότι, με τις σκέψεις 148 έως 154 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, έλαβε υπόψη του τον συνολικό κύκλο εργασιών της Roca Sanitario για τον υπολογισμό του προβλεπόμενου από το άρθρο 23, παράγραφος 2, του κανονισμού 1/2003 ανώτατου ορίου του 10 %, ακόμη και για το χρονικό διάστημα για το οποίο της καταλογίζεται αποκλειστική ευθύνη για την επίμαχη παράβαση.

40 Η Laufen Austria προβάλλει, συναφώς, ότι δεν αποτελούσε ενιαία οικονομική οντότητα με τη Roca Sanitario κατά τη διάρκεια της παράβασης πριν από την εξαγορά της Keramik Holding από τη Roca Sanitario. Κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου, ωστόσο, το εν λόγω ανώτατο όριο πρέπει να υπολογίζεται λαμβανομένου υπόψη μόνο του κύκλου εργασιών της επιχείρησης στην οποία καταλογίζεται ευθύνη για την παράβαση.

41 Κατά συνέπεια, το Γενικό Δικαστήριο έπρεπε να εφαρμόσει το όριο του 10 % λαμβάνοντας υπόψη μόνο τον κύκλο εργασιών της Laufen Austria για τον υπολογισμό του αντίστοιχου για το διάστημα αυτό προστίμου.

42 Επίσης, το Γενικό Δικαστήριο δεν τήρησε την υποχρέωση αιτιολόγησης που υπέχει και παραβίασε την αρχή της ίσης μεταχείρισης, καθώς δεν έλαβε υπόψη ούτε τις προγενέστερες αποφάσεις της Επιτροπής ούτε τις αποφάσεις του Γενικού Δικαστηρίου, στις οποίες το ύψος του προστίμου που επιβλήθηκε σε θυγατρική εταιρία υπό περιστάσεις ανάλογες προς αυτές της υπό κρίση υπόθεσης υπολογίστηκε λαμβανομένων υπόψη μόνο των πόρων της εν λόγω θυγατρικής.

43 Η Επιτροπή αμφισβητεί τα επιχειρήματα της αναιρεσείουσας.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

44 Όπως έχει αποφανθεί το Δικαστήριο, το γράμμα του άρθρου 23, παράγραφος 2, δεύτερο εδάφιο, του κανονισμού 1/2003 είναι σαφές καθόσον επιβάλλει την απαίτηση ότι, «[γ]ια καθεμία από τις επιχειρήσεις και ενώσεις επιχειρήσεων που συμμετείχαν στην παράβαση, το πρόστιμο δεν υπερβαίνει το 10 % του συνολικού κύκλου εργασιών κατά το προηγούμενο οικονομικό έτος» (απόφαση της 4ης Σεπτεμβρίου 2014, YKK κ.λπ. κατά Επιτροπής, C-408/12 P, EU:C:2014:2153, σκέψη 58).

45 Ο όρος όμως «επιχείρηση που συμμετείχε στην παράβαση» κατά την έννοια της εν λόγω διάταξης πρέπει οπωσδήποτε να έχει την ίδια σημασία στο πλαίσιο της εφαρμογής του άρθρου 101 ΣΛΕΕ, εφόσον η ερμηνεία του όρου αυτού δεν μπορεί να είναι διαφορετική όσον αφορά αφενός τον καταλογισμό της παραβάσεως και αφετέρου την εφαρμογή του ανωτάτου ορίου του 10 % (απόφαση της 4ης Σεπτεμβρίου 2014, YKK κ.λπ. κατά Επιτροπής, C-408/12 P, EU:C:2014:2153, σκέψη 59).

46 Επομένως, σε περίπτωση που μια επιχείρηση η οποία θεωρείται από την Επιτροπή ως υπεύθυνη για παράβαση του άρθρου 101 ΣΛΕΕ εξαγοράζεται από άλλη επιχείρηση στο πλαίσιο της οποίας διατηρεί, ως θυγατρική, την ιδιότητα της χωριστής οικονομικής οντότητας, η Επιτροπή οφείλει να λαμβάνει υπόψη τον κύκλο εργασιών της καθεμίας από τις ως άνω οικονομικές οντότητες προκειμένου να εφαρμόσει σε αυτές, όπου απαιτείται, το ανώτατο όριο του 10 % (απόφαση της 4ης Σεπτεμβρίου 2014, YKK κ.λπ. κατά Επιτροπής, C-408/12 P, EU:C:2014:2153, σκέψη 60).

47 Συναφώς, ο καθορισμός, με το άρθρο 23, παράγραφος 2, του κανονισμού 1/2003, ανωτάτου ορίου ίσου με το 10 % του κύκλου εργασιών κάθε επιχείρησης που μετέσχε στην παράβαση αποσκοπεί ιδίως στο να αποφευχθεί το ενδεχόμενο η επιβολή προστίμου πέραν του ανώτατου αυτού ορίου να υπερβαίνει την ικανότητα πληρωμής την οποία έχει η επιχείρηση κατά την ημερομηνία κατά την οποία κρίνεται ως υπεύθυνη για την παράβαση και της επιβάλλεται χρηματική κύρωση από την Επιτροπή (απόφαση της 4ης Σεπτεμβρίου 2014, YKK κ.λπ. κατά Επιτροπής, C-408/12 P, EU:C:2014:2153, σκέψη 63).

48 Η διαπίστωση αυτή επιβεβαιώνεται από το άρθρο 23, παράγραφος 2, δεύτερο εδάφιο, του κανονισμού 1/2003, που επιτάσσει, σχετικά με το ανώτατο όριο του 10 %, τον υπολογισμό του ορίου αυτού βάσει της εταιρικής χρήσεως του έτους που προηγείτο της απόφασης της Επιτροπής με την οποία επιβάλλεται κύρωση για την παράβαση. Η απαίτηση αυτή τηρείται όμως πλήρως όταν το ανώτατο αυτό όριο καθορίζεται αποκλειστικώς βάσει του κύκλου εργασιών της θυγατρικής, σε ό,τι αφορά το πρόστιμο που επιβάλλεται αποκλειστικώς στην ίδια, για το διάστημα πριν από την εξαγορά της από τη μητρική εταιρία. Συνεπώς, υπ' αυτές τις συνθήκες, οι μεταβολές όσον αφορά τη διάρθρωση της ευθυνόμενης επιχείρησης ως οικονομικής οντότητας λαμβάνονται όντως υπόψη κατά την επιμέτρηση του προστίμου (απόφαση της 4ης Σεπτεμβρίου 2014, YKK κ.λπ. κατά Επιτροπής, C-408/12 P, EU:C:2014:2153, σκέψη 64).

49 Επομένως, εφόσον δεν μπορεί να καταλογιστεί στη μητρική εταιρία ευθύνη για παράβαση διαπραχθείσα από τη θυγατρική πριν από την ημερομηνία εξαγοράς της, η Επιτροπή υποχρεούται να λάβει υπόψη της, για τον καθορισμό του ορίου του 10 %, μόνο τον κύκλο εργασιών που πραγματοποίησε η θυγατρική κατά την εταιρική χρήση που προηγείται του έτους έκδοσης της απόφασης με την οποία επιβάλλεται κύρωση για την παράβαση.

50 Κατά συνέπεια, είναι εσφαλμένη η κρίση που διατυπώνει το Γενικό Δικαστήριο με τη σκέψη 150 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, κατά την οποία, σε περίπτωση που γίνεται διάκριση μεταξύ ενός πρώτου χρονικού διαστήματος κατά τη διάρκεια του οποίου η παράβαση καταλογίζεται μόνο στη θυγατρική και ενός δεύτερου χρονικού διαστήματος κατά τη διάρκεια του οποίου καταλογίζεται ευθύνη για την παράβαση στη μητρική εταιρία από κοινού με τη θυγατρική, το άρθρο 23, παράγραφος 2, του κανονισμού 1/2003 δεν επιβάλλει στην Επιτροπή να ελέγξει αν το μέρος του προστίμου για την καταβολή του οποίου η μητρική εταιρία δεν ευθύνεται εις ολόκληρον υπερβαίνει το 10 % του κύκλου εργασιών που πραγματοποιεί μόνη η θυγατρική.

51 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι ο πρώτος αναιρετικός λόγος πρέπει να κριθεί βάσιμος, χωρίς να είναι απαραίτητο να εξεταστούν τα λοιπά επιχειρήματα που προβάλλει η αναιρεσείουσα προς στήριξη του λόγου αυτού και ιδίως αυτά που αφορούν παράβαση της υποχρέωσης αιτιολόγησης. Επομένως, η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση πρέπει να αναιρεθεί κατά το μέρος που κρίθηκε με αυτήν ότι η Επιτροπή ορθώς έλαβε υπόψη της τον κύκλο εργασιών του ομίλου Roca για την εφαρμογή του ορίου του 10 % όσον αφορά το διάστημα κατά το οποίο η Laufen Austria υπέχει αποκλειστική ευθύνη για την παράβαση.

Επί του δευτέρου αναιρετικού λόγου

Επιχειρήματα των διαδίκων

52 Με τον δεύτερο αναιρετικό λόγο, η Laufen Austria προσάπτει στο Γενικό Δικαστήριο ότι παραβίασε, ιδίως με τις σκέψεις 164 έως 193 και 259 και 261 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, τις αρχές της εξατομίκευσης της ποινής και της προσωποπαγούς ευθύνης, της αναλογικότητας, της ίσης μεταχείρισης και της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης και παρέβη την υποχρέωση αιτιολόγησης καθώς, ενώ διαπίστωσε ότι η καταλογιζόμενη στη Laufen Austria συμμετοχή στην παράβαση ήταν ήσσονος σημασίας σε σχέση με τη συμμετοχή των λοιπών εμπλεκομένων στη σύμπραξη, εντούτοις δεν τροποποίησε τον συντελεστή σοβαρότητας της παράβασης και τον συντελεστή επιπρόσθετου ποσού και δεν μείωσε το βασικό ποσό του προστίμου, όπως θα επέβαλλε η ως άνω διαπίστωσή του.

53 Η Laufen Austria υποστηρίζει, πρώτον, ότι οι σκέψεις 164 έως 193 εμπεριέχουν νομικό σφάλμα, καθώς δεν ελήφθη καθόλου υπόψη, κατά τον καθορισμό του ύψους του προστίμου, ότι η συμμετοχή της στην παράβαση ήταν ήσσονος σημασίας σε σχέση με τη συμμετοχή των λοιπών εμπλεκόμενων επιχειρήσεων. Συναφώς, η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση δεν περιέχει καμία διαφοροποίηση, πέραν της σχετιζόμενης με το γεωγραφικό εύρος της συμμετοχής στην παράβαση, μεταξύ της σοβαρότητας της συμπεριφοράς της Laufen Austria και της σοβαρότητας της συμπεριφοράς των επιχειρήσεων που αποτελούσαν τον «σκληρό πυρήνα» των εμπλεκόμενων επιχειρήσεων, ανάλογα με τη φύση των αντίστοιχων συμπεριφορών. Κατά την αρχή της απαγόρευσης των δυσμενών διακρίσεων, το Γενικό Δικαστήριο όφειλε να εφαρμόσει ως προς τη Laufen Austria χαμηλότερους συντελεστές σοβαρότητας της παράβασης και επιπρόσθετου ποσού σε σχέση με εκείνους που εφάρμοσε για τις προαναφερθείσες επιχειρήσεις, μειώνοντας το επιβληθέν σε αυτή πρόστιμο, όπως θα ήταν αναμενόμενο βάσει της διαπίστωσης στην οποία κατέληξε με τις σκέψεις 187, 259 και 260 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης.

54 Δεύτερον, οι λόγοι που παρατίθενται στις σκέψεις 186 και 260 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης είναι αντίθετοι στη νομολογία σχετικά με την κλιμάκωση των προστίμων και δίδουν, εσφαλμένως, προβάδισμα στην αρχή της αναλογικότητας σε βάρος της αρχής της ίσης μεταχείρισης.

55 Τρίτον, η ήσσων σημασία της συμμετοχής της Laufen Austria στη διαπιστωθείσα παράβαση έπρεπε να ληφθεί υπόψη ως ελαφρυντική περίσταση κατά την έννοια του σημείου 29, τρίτη περίπτωση, των κατευθυντήριων γραμμών του 2006. Ωστόσο, με τις σκέψεις 189 έως 191 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, το Γενικό Δικαστήριο, στηριζόμενο σε υπέρμετρα περιοριστική και εσφαλμένη ερμηνεία της διάταξης αυτής, απέκλεισε τη μείωση του προστίμου για τον λόγο αυτόν.

56 Τρίτον, το Γενικό Δικαστήριο παραβίασε την αρχή της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης και δεν τήρησε την υποχρέωση αιτιολόγησης που υπέχει, καθώς διαπίστωσε, με τη σκέψη 183 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, ότι η Επιτροπή δεν παρεξέκλινε από τη μέθοδο υπολογισμού των προστίμων που προβλέπεται από τις κατευθυντήριες γραμμές του 2006.

57 Η Επιτροπή αμφισβητεί τα επιχειρήματα της αναιρεσείουσας. Επιπλέον, χαρακτηρίζει μεν ορθή την απόρριψη από το Γενικό Δικαστήριο των επιχειρημάτων της αναιρεσείουσας σχετικά με παραβίαση των αρχών της ίσης μεταχείρισης και της αναλογικότητας, αλλά θεωρεί ανακριβή την παραδοχή του Γενικού Δικαστηρίου ότι οι συντελεστές σοβαρότητας της παράβασης και επιπρόσθετου ποσού που εφαρμόστηκαν ως προς την αναιρεσείουσα, η οποία μετέσχε μόνο στο αυστριακό σκέλος της παράβασης, έπρεπε να είναι διαφορετικοί από αυτούς που εφαρμόστηκαν για τους λοιπούς εμπλεκομένους οι οποίοι μετείχαν στην επίμαχη σύμπραξη σε έξι κράτη μέλη και στις τρεις υποκατηγορίες προϊόντων. Για τον λόγο αυτό, η Επιτροπή ζητεί από το Δικαστήριο να αντικαταστήσει ορισμένα σημεία του σκεπτικού της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

58 Υπενθυμίζεται, καταρχάς, ότι το Γενικό Δικαστήριο είναι το μόνο αρμόδιο να ελέγχει τον τρόπο με τον οποίο η Επιτροπή εκτίμησε σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση τη σοβαρότητα των παράνομων συμπεριφορών. Στο πλαίσιο της αίτησης αναίρεσης, σκοπός του ελέγχου του Δικαστηρίου είναι να εξεταστεί, αφενός, εάν και κατά πόσον το Γενικό Δικαστήριο έλαβε υπόψη, κατά τρόπο νομικώς ορθό, όλους τους ουσιώδεις παράγοντες για να εκτιμήσει τη σημασία συγκεκριμένης συμπεριφοράς υπό το φως των άρθρων 101 ΣΛΕΕ και 23 του κανονισμού 1/2003 και, αφετέρου, να εξακριβωθεί εάν το Γενικό Δικαστήριο απάντησε επαρκώς κατά νόμον στο σύνολο των επιχειρημάτων που προέβαλε ο αναιρεσείων όσον αφορά την ακύρωση ή τη μείωση του προστίμου (βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 17 Δεκεμβρίου 1998, Baustahlgewebe κατά Επιτροπής, C-185/95 P, EU:C:1998:608, σκέψη 128, της 28 Ιουνίου 2005, Dansk Rørindustri κ.λπ. κατά Επιτροπής C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P έως C-208/02 P και C-213/02 P, EU:C:2005:408, σκέψη 244, καθώς και της 5ης Δεκεμβρίου 2013, Solvay Solexis κατά Επιτροπής, C-449/11 P, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2013:802, σκέψη 74).

59 Κατά το μέτρο που, με τον δεύτερο αναιρετικό λόγο, η Roca προσάπτει στο Γενικό Δικαστήριο ότι, τόσο κατά την άσκηση του ελέγχου νομιμότητας της επίδικης απόφασης με τις σκέψεις 164 έως 193 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, όσο και κατά την άσκηση της πλήρους δικαιοδοσίας του για τον καθορισμό του ύψους του προστίμου με τις σκέψεις 258 έως 261 της απόφασης αυτής, δεν έλαβε υπόψη του το γεγονός ότι η συμμετοχή της αναιρεσείουσας στη διαπιστωθείσα παράβαση ήταν ήσσονος σημασίας σε σχέση με τη συμμετοχή των επιχειρήσεων που αποτελούσαν τον «σκληρό πυρήνα» της σύμπραξης, τονίζεται ότι δεν εναπόκειται στο Δικαστήριο, όταν αποφαίνεται επί νομικών ζητημάτων κατ' αναίρεση, να υποκαθιστά για λόγους επιείκειας το Γενικό Δικαστήριο αποφαινόμενο, στο πλαίσιο ασκήσεως της πλήρους δικαιοδοσίας του, επί του ύψους των προστίμων που επιβάλλονται σε επιχειρήσεις λόγω παραβίασης κανόνων του δικαίου της Ένωσης (αποφάσεις της 28ης Ιουνίου 2005, Dansk Rørindustri κ.λπ. κατά Επιτροπής, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P έως C-208/02 P και C-213/02 P, EU:C:2005:408, σκέψη 245, καθώς και της 11ης Ιουλίου 2013, Gosselin Group κατά Επιτροπής, C-429/11 P, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2013:463, σκέψη 87).

60 Περαιτέρω, υπενθυμίζεται, επίσης, ότι, για τον καθορισμό του ύψους των προστίμων πρέπει να λαμβάνονται υπόψη η διάρκεια της παράβασης και όλα τα στοιχεία που μπορούν να επηρεάσουν την εκτίμηση της σοβαρότητάς της (αποφάσεις της 28ης Ιουνίου 2005, Dansk Rørindustri κ.λπ. κατά

Επιτροπής, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P έως C-208/02 P και C-213/02 P, EU:C:2005:408, σκέψη 240, καθώς και της 11ης Ιουλίου 2013, Team Relocations κ.λπ. κατά Επιτροπής, C-444/11 P, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2013:464, σκέψη 98).

61 Μεταξύ των στοιχείων που μπορούν να ληφθούν υπόψη κατά την εκτίμηση της σοβαρότητας των παραβάσεων περιλαμβάνονται η συμπεριφορά εκάστης επιχείρησης, ο ρόλος της στη σύσταση της σύμπραξης, το κέρδος που αποκόμισε από τις πρακτικές αυτές, το μέγεθός της και η αξία των οικείων εμπορευμάτων, καθώς και ο κίνδυνος που αντιπροσωπεύουν παραβάσεις της μορφής αυτής για τους σκοπούς της Ευρωπαϊκής Ένωσης (αποφάσεις της 28ης Ιουνίου 2005, Dansk Rørindustri κ.λπ. κατά Επιτροπής, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P έως C-208/02 P και C-213/02 P, EU:C:2005:408, σκέψη 242, καθώς και της 11ης Ιουλίου 2013, Team Relocations κ.λπ. κατά Επιτροπής, C-444/11 P, μη δημοσιευθείσα EU:C:2013:464, σκέψη 100).

62 Εν προκειμένω, όπως προκύπτει από τη σκέψη 179 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, δεν αμφισβητείται ότι η Laufen Austria μετέσχε σε παράβαση η οποία συνίστατο στον συντονισμό των μελλοντικών αυξήσεων των τιμών, ότι, λόγω της συμμετοχής της σε συναντήσεις του συντονιστικού οργάνου Arbeitskreis Sanitärindustrie, γνώριζε ότι το καθ' ύλην εύρος της παράβασης κάλυπτε τρεις υποκατηγορίες προϊόντων, και ότι η παράβαση κάλυπτε όλη την Αυστρία.

63 Το Γενικό Δικαστήριο κατέληξε ότι η Επιτροπή μπορούσε βασίμως να κρίνει, σύμφωνα με τα σημεία 21 έως 23 και 25 των κατευθυντήριων γραμμών του 2006, ότι οι συντελεστές σοβαρότητας της παράβασης και επιπρόσθετου ποσού ύψους 15 % ήταν οι ενδεδειγμένοι.

64 Συναφώς, ενώ δεν αμφισβητεί το υποστατό της περιγραφόμενης στην αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση παράβασης, η Laufen Austria προσάπτει στο Γενικό Δικαστήριο ότι δεν έλαβε υπόψη του το γεγονός ότι δεν ανήκε στον «σκληρό πυρήνα» της σύμπραξης, καθώς δεν είχε συμβάλει στη σύστασή της και στη διατήρησή της.

65 Ωστόσο, ακόμη και αν τούτο θεωρηθεί αποδεδειγμένο, δεν σημαίνει σε κάθε περίπτωση ότι το Γενικό Δικαστήριο έπρεπε να θεωρήσει μη ενδεδειγμένους ή υπερβολικά υψηλούς τους συντελεστές σοβαρότητας της παράβασης και επιπρόσθετου ποσού ύψους 15 %, διότι το ποσοστό αυτό δικαιολογείται από τη φύση και μόνο της επίμαχης παράβασης, ήτοι τον συντονισμό των αυξήσεων των τιμών Συγκεκριμένα, μια τέτοια παράβαση συγκαταλέγεται στους πλέον σοβαρούς περιορισμούς του ανταγωνισμού κατά την έννοια των σημείων 23 και 25 των κατευθυντήριων γραμμών του 2006, ο δε συντελεστής 15 % είναι ο χαμηλότερος στην κλίμακα των κυρώσεων που προβλέπεται για τέτοιες παραβάσεις στις εν λόγω κατευθυντήριες γραμμές (βλ., συναφώς, αποφάσεις της 11ης Ιουλίου 2013, Ziegler κατά Επιτροπής, C-439/11 P, EU:C:2013:513, σκέψεις 124 και 125, καθώς και της 11ης Ιουλίου 2013, Team Relocations κ.λπ. κατά Επιτροπής, C-444/11 P, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2013:464, σκέψη 125).

66 Επομένως, ορθώς έκρινε το Γενικό Δικαστήριο, με τις σκέψεις 179 και 258 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, ότι η Επιτροπή δεν παραβίασε την αρχή της αναλογικότητας, επειδή καθόρισε τους συντελεστές σοβαρότητας της παράβασης και επιπρόσθετου ποσού σε 15 %, παρά το γεγονός ότι η συμμετοχή της αναιρεσείουσας στην επίμαχη παράβαση περιορίζεται γεωγραφικά στην αυστριακή επικράτεια.

67 Κατά το μέτρο που η Laufen Austria προσάπτει στο Γενικό Δικαστήριο ότι, ενώ χαρακτήρισε τη συμμετοχή της στην παράβαση στην παρούσα σύμπραξη ως ήσσονος σημασίας σε σχέση με τη συμμετοχή των λοιπών εμπλεκομένων, καθόρισε ως προς αυτήν τους εν λόγω συντελεστές, παραβιάζοντας έτσι την αρχή της ίσης μεταχείρισης, διαπιστώνεται ότι, όπως κατ' ουσίαν υποστηρίζει η Επιτροπή, είναι νομικά εσφαλμένη η αιτιολογία που παρατίθεται στις σκέψεις 186 και 187, καθώς και στις σκέψεις 259 και 260 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, κατά την οποία, αφενός, η παράβαση που καλύπτει έξι κράτη μέλη και τρεις υποκατηγορίες προϊόντων πρέπει να θεωρείται σοβαρότερη από την παράβαση η οποία, όπως η επίδικη, έχει διαπραχθεί σε ένα μόνο κράτος μέλος και,

αφετέρου, στις επιχειρήσεις που μετείχαν στην πρώτη παράβαση έπρεπε, εξ αυτού του λόγου και μόνο, να επιβληθεί πρόστιμο υπολογιζόμενο με υψηλότερους συντελεστές σοβαρότητας της παράβασης και επιπρόσθετου ποσού σε σχέση με εκείνους που ορίστηκαν για την αναιρεσείουσα.

68 Συγκεκριμένα, όσον αφορά τον καθορισμό των συντελεστών σοβαρότητας της παράβασης και επιπρόσθετου ποσού, από τα σημεία 22 και 25 των κατευθυντήριων γραμμών του 2006 προκύπτει ότι πρέπει να λαμβάνονται υπόψη ορισμένοι παράγοντες, ειδικότερα δε εκείνοι που παρατίθενται στο σημείο 22 των κατευθυντήριων γραμμών. Το γεωγραφικό εύρος της παράβασης μπορεί μεν να ληφθεί υπόψη για την εκτίμηση της σοβαρότητας της παράβασης και για τον καθορισμό, εν συνεχεία, του ύψους του προστίμου, πλην όμως το γεγονός ότι μια παράβαση έχει μεγαλύτερο γεωγραφικό εύρος από άλλη δεν σημαίνει οπωσδήποτε, αυτό και μόνο, ότι η πρώτη παράβαση, εξεταζόμενη συνολικά και με κριτήριο τη φύση της, πρέπει να χαρακτηριστεί ως σοβαρότερη σε σχέση με τη δεύτερη, ώστε να δικαιολογείται ο καθορισμός υψηλότερων συντελεστών σοβαρότητας της παράβασης και επιπρόσθετου ποσού σε σχέση με εκείνους που καθορίστηκαν για τον υπολογισμό του προστίμου που επιβλήθηκε για τη δεύτερη παράβαση (βλ., συναφώς, απόφαση της 10ης Ιουλίου 2014, Telefónica και Telefónica de España κατά Επιτροπής, C-295/12 P, EU:C:2014:2062, σκέψη 178).

69 Τούτων δοθέντων, υπενθυμίζεται ότι η αρχή της ίσης μεταχείρισης αποτελεί γενική αρχή του δικαίου της Ένωσης, την οποία καθιερώνουν τα άρθρα 20 και 21 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Από πάγια νομολογία προκύπτει ότι η εν λόγω αρχή επιτάσσει να μην επιφυλάσσεται σε όμοιες καταστάσεις διαφορετική μεταχείριση ούτε σε διαφορετικές καταστάσεις όμοια μεταχείριση, εκτός αν η εν λόγω διαφοροποίηση δικαιολογείται αντικειμενικώς (βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 12ης Νοεμβρίου 2014, Guardian Industries και Guardian Europe κατά Επιτροπής, C-580/12 P, EU:C:2014:2363, σκέψη 51).

70 Το Γενικό Δικαστήριο επιβάλλεται να τηρεί την αρχή αυτή, όχι μόνο στο πλαίσιο της εκ μέρους του ασκήσεως του ελέγχου νομιμότητας της αποφάσεως της Επιτροπής περί επιβολής προστίμων, αλλά και κατά την άσκηση της πλήρους δικαιοδοσίας του. Πράγματι, η άσκηση της εν λόγω δικαιοδοσίας δεν μπορεί να οδηγεί σε διακρίσεις μεταξύ των επιχειρήσεων που έχουν μετάσχει σε συμφωνία ή εναρμονισμένη πρακτική αντίθετη στο άρθρο 101, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, κατά τον καθορισμό του ύψους των επιβαλλομένων εις βάρος τους προστίμων (βλ., συναφώς, απόφαση της 18ης Δεκεμβρίου 2014, Επιτροπή κατά Parker Hannifin Manufacturing και Parker-Hannifin, C-434/13 P, EU:C:2014:2456, σκέψη 77).

71 Όπως προκύπτει από τη νομολογία του Δικαστηρίου, η συνεκτίμηση βάσει της ίδιας αρχής, κατά τον προσδιορισμό της σοβαρότητας της παράβασης, των διαφορών μεταξύ των επιχειρήσεων που έχουν μετάσχει στην ίδια σύμπραξη, ιδίως των διαφορών ως προς το γεωγραφικό εύρος της συμμετοχής τους σε αυτήν, δεν χωρεί υποχρεωτικά κατά τον καθορισμό των συντελεστών σοβαρότητας της παράβασης και επιπρόσθετου ποσού, αλλά και σε μεταγενέστερο στάδιο του υπολογισμού του προστίμου, όπως είναι η προσαρμογή του βασικού ποσού λόγω ελαφρυντικών ή επιβαρυντικών περιστάσεων, σύμφωνα με τα σημεία 28 και 29 των κατευθυντήριων γραμμών του 2006 (βλ., συναφώς, αποφάσεις της 11ης Ιουλίου 2013, Gosselin Group κατά Επιτροπής, C-444/11 P, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2013:464, σκέψεις 96 έως 100, και της 11ης Ιουλίου 2013, Team Relocations κ.λπ. κατά Επιτροπής, C-429/11 P, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2013:463, σκέψεις 104 και 105).

72 Όπως επισήμανε η Επιτροπή, οι διαφορές αυτές μπορούν επίσης να αποτυπωθούν στην αξία των πωλήσεων που λαμβάνεται υπόψη για τον υπολογισμό του βασικού ποσού του προστίμου, καθώς η αξία αυτή εμφαίνει, για κάθε μετέχουσα επιχείρηση, πόσο σημαντική ήταν η συμμετοχή της στην παράβαση, σύμφωνα με το σημείο 13 των κατευθυντήριων γραμμών του 2006, κατά το οποίο ως σημείο αφετηρίας για τον υπολογισμό των προστίμων μπορεί να ληφθεί ένα ποσό που αποτυπώνει την οικονομική σημασία της παράβασης και τη βαρύτητα της συμμετοχής της επιχείρησης σε αυτή (βλ., συναφώς, απόφαση της 11ης Ιουλίου 2013, Team Relocations κ.λπ. κατά Επιτροπής, C-444/11 P, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2013:464, σκέψη 76).

73 Κατά συνέπεια, εφόσον δεν αμφισβητείται ότι το βασικό ποσό του επιβληθέντος στην αναιρεσείουσα προστίμου καθορίστηκε βάσει της αξίας των πωλήσεων της στην Αυστρία, το Γενικό Δικαστήριο δεν παραβίασε την αρχή της ίσης μεταχείρισης, καθορίζοντας, με τις σκέψεις 186 και 187, καθώς και με τις σκέψεις 259 και 260 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, τους συντελεστές σοβαρότητας της παράβασης και επιπρόσθετου ποσού στο 15 % της αξίας αυτής.

74 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει μεν ότι η αιτιολογία που παραθέτει το Γενικό Δικαστήριο στις σκέψεις 186 και 187, καθώς και στις σκέψεις 259 και 260 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης είναι νομικά εσφαλμένη, ωστόσο υπενθυμίζεται ότι αν το σκεπτικό απόφασης του Γενικού Δικαστηρίου ενέχει παραβίαση του δικαίου της Ένωσης, αλλά το διατακτικό της απόφασης είναι ορθό για άλλους νομικούς λόγους, η παραβίαση αυτή δεν συνεπάγεται αναίρεση της εν λόγω απόφασης και χωρεί αντικατάσταση του σκεπτικού (βλ., συναφώς, αποφάσεις της 9ης Ιουνίου 1992, Lestelle κατά Επιτροπής, C-30/91 P, EU:C:1992:252, σκέψη 28, καθώς και της 9ης Σεπτεμβρίου 2008, FIAMM κ.λπ. κατά Συμβουλίου και Επιτροπής, C-120/06 P και C-121/06 P, EU:C:2008:476, σκέψη 187 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

75 Πάντως, όπως προκύπτει από τους λόγους που παρατίθενται στις σκέψεις 68 έως 73 της παρούσας απόφασης, με τους οποίους πρέπει να αντικατασταθούν αυτοί που παραθέτει το Γενικό Δικαστήριο, τούτο συμβαίνει εν προκειμένω.

76 Συνεπώς, είναι απορριπτέος ο δεύτερος αναιρετικός λόγος, με τον οποίο προσάπτονται στο Γενικό Δικαστήριο νομικά σφάλματα και, ιδίως, παραβίαση των αρχών της αναλογικότητας και της ίσης μεταχείρισης, επειδή το Γενικό Δικαστήριο, μη εφαρμόζοντας ως προς την αναιρεσείουσα χαμηλότερους συντελεστές σοβαρότητας της παράβασης και επιπρόσθετου ποσού σε σχέση με τις επιχειρήσεις που είχαν σημαντικότερη συμμετοχή στην παράβαση, δεν έλαβε υπόψη ότι η συμμετοχή της αναιρεσείουσας στην παράβαση ήταν ήσσονος σημασίας.

77 Όσον αφορά την αιτίαση ότι το Γενικό Δικαστήριο παραβίασε την υποχρέωση αιτιολόγησης που υπέχει και την αρχή της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης, διαπιστώνοντας με τη σκέψη 183 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, ότι η Επιτροπή δεν παρεξέκλινε από τη μέθοδο υπολογισμού των προστίμων που προβλέπεται από τις κατευθυντήριες γραμμές του 2006, επισημαίνεται ότι το Γενικό Δικαστήριο παρέθεσε μια γενική περιγραφή της μεθόδου αυτής στις σκέψεις 169 και 170 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, καθώς και του τρόπου εφαρμογής της από την Επιτροπή στην υπό κρίση υπόθεση στις σκέψεις 172 έως 174 της εν λόγω απόφασης.

78 Επομένως, η αιτίαση αυτή δεν μπορεί να γίνει δεκτή.

79 Όσον αφορά, τέλος, την αιτίαση κατά την οποία το Γενικό Δικαστήριο δεν έλαβε υπόψη του ως ελαφρυντική περίσταση, κατά την έννοια του σημείου 29, τρίτη περίπτωση, των κατευθυντήριων γραμμών του 2006, ότι η συμμετοχή της αναιρεσείουσας στην παράβαση ήταν ήσσονος σημασίας σε σχέση με τη συμμετοχή των λοιπών εμπλεκομένων, διαπιστώνεται ότι ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου η Laufen Austria προέβαλε απλώς ότι η συμμετοχή της στη διαπιστωθείσα παράβαση ήταν περιορισμένη.

80 Ωστόσο, κατά το σημείο 29 των κατευθυντήριων γραμμών του 2006, για να τύχει μείωσης του προστίμου λόγω ελαφρυντικών περιστάσεων, η αναιρεσείουσα έπρεπε να αποδείξει ότι πράγματι έπαυσε την εφαρμογή των επίμαχων αθέμιτων συμφωνιών, υιοθετώντας συμπεριφορά σύμφωνη προς τους κανόνες του ανταγωνισμού στην αγορά, πράγμα που, όπως διαπίστωσε το Γενικό Δικαστήριο με τη σκέψη 191 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, η αναιρεσείουσα δεν απέδειξε.

81 Σε κάθε περίπτωση, μια τέτοια εκτίμηση των αποδεικτικών στοιχείων δεν μπορεί να αμφισβητηθεί κατ' αναίρεση, εκτός εάν συντρέχει περίπτωση παραμόρφωσης των στοιχείων αυτών, πράγμα που δεν προβάλλεται εν προκειμένω (βλ., συναφώς, αποφάσεις της 13ης Ιανουαρίου 2011, Media-Saturn-Holding κατά ΓΕΕΑ, C-92/10 P, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2011:15, σκέψη 27, της

10ης Ιουλίου 2014, Ελλάδα κατά Επιτροπής, C-391/13 P, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2014:2061, σκέψεις 28 και 29, καθώς και της 20ής Ιανουαρίου 2016, Toshiba Corporation κατά Επιτροπής, C-373/14 P, EU:C:2016:26, σκέψη 40).

82 Συνεπώς, η αιτίαση σχετικά με την εξέταση από το Γενικό Δικαστήριο των ελαφρυντικών περιστάσεων κατά την έννοια του σημείου 29, τρίτη περίπτωση, των κατευθυντήριων γραμμών του 2006 είναι απορριπτέα.

83 Από το σύνολο των προεκτεθέντων προκύπτει ότι ο δεύτερος αναιρετικός λόγος είναι απορριπτέος.

Επί της αναπομπής της υπόθεσης ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου

84 Κατά το άρθρο 61, πρώτο εδάφιο, του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όταν το Δικαστήριο αναιρεί την απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου, μπορεί είτε να αποφανθεί το ίδιο αμετακλήτως επί της διαφοράς, εφόσον είναι ώριμη προς εκδίκαση, είτε να την αναπέμψει στο Γενικό Δικαστήριο για να την κρίνει.

85 Ωστόσο, εν προκειμένω, δεδομένου ότι το Δικαστήριο δεν γνωρίζει τον κύκλο εργασιών που πραγματοποίησε η Laufen Austria κατά το έτος που προηγήθηκε της έκδοσης της επίδικης απόφασης, η διαφορά δεν είναι ώριμη προς εκδίκαση. Συνεπώς, η υπό κρίση υπόθεση πρέπει να αναπεμφθεί ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου.

Επί των δικαστικών εξόδων

86 Δεδομένης της αναπομπής της υποθέσεως ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, το Δικαστήριο επιφυλάσσεται ως προς τα σχετικά με την παρούσα αναιρετική διαδικασία δικαστικά έξοδα.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (πρώτο τμήμα) αποφασίζει:

1) Αναιρεί την απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης της 16ης Σεπτεμβρίου 2013, Laufen Austria κατά Επιτροπής (T-411/10, EU:T:2013:443).

2) Αναπέμπει την υπόθεση ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, προκειμένου αυτό να αποφανθεί επί του αιτήματος της Laufen Austria AG για μείωση του επιβληθέντος προστίμου.

3) Επιφυλάσσεται ως προς τα δικαστικά έξοδα.

(υπογραφές)